

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

UM	Upplandsmuseet, faktarummet, ärendearkivet
SHM	Internet, Historiska museet, databasen Medeltidens bildvärld
HG	Gad, Helge. Jordbruk och industri /.../ i Västland. UNT:s julbilaga 1950
HM	Molin, Harry. Karlholms bruks bok. 1950
LL	Ljungström, Lars. Västlands kyrka och Karlholms kapell. Upplands kyrkor 190. 1982
TT	Tierp tar till vara, Tierps kommun och Upplandsmuseet. 1986.
OI	Isaksson, Olov. Vallonbruk i Uppland. 1995
NS	Söderlund, Niclas (kyrkvaktmästare). Muntliga uppgifter 2006-06-15
graf	Graffiti i klockstapeln, 1774-1990

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1727-28	Charles De Geer på Lövsta bruk anlägger ett bruk vid Karlholm.	TT
1736	Brukskyrkan byggs av familjen De Geer. Den är utformad med Lövstabruks kyrka som förebild, men i enklare material och mindre skala.	LL
1737	Brukskyrkan byggs till. Kyrkorummet har ett stort spegelvalv. Predikstol och altartavla doneras av brukets ägare, familjen De Geer. Ett stort släktvapen målas och hängs upp i kyrkan.	LL UM
1738	En orgel tillkommer.	HM
1738	(Två) klockor köps till en klockstapel som är under byggnad.	HM
1739	På dagens klockstapel sitter en vindflöjel med detta årtal. Man kan dock ifrågasätta om det är byggnadsåret för denna stapel.	
1750-t	Klockstapelns troliga byggnadsår, med tanke på dess typiska rokokoform och likheterna med stapeln vid Dannemora gruva, byggd 1754.	(OI)
1774	Klockstapeln målas.	graf
ca 1790	Ett kopparstick tyder på att kyrkan är byggd av panelklätt, utknutat timmer. Fönstrens placering och proportioner m m är samma som i dag.	OI
1800	Klockstapeln målas.	graf
1867	Storklockan gjuts.	LL
1875	Lillklockan gjuts.	LL

1894-96	Byggnaden flyttas ett hundratal meter, och genomgår en omfattande modernisering. Spegelvalvet sänks, 6 st pelare införs. Stommen kläs med hyvlad panel: fasspont utvändigt, med släta rambräder, pärlspont invändigt med profilerad bröstlist m m. Nya fönster tillverkas, med blyinfattat glas i ytterbågarna. En ny öppen bänkinredning köps in. Bänkar, dörrar, foder och bröstpanel ådringsmålas. Predikstolen målas om. En ny altarpopsats köps in, i nyrenässansstil med mittnisch för Thorvaldsens Kristusskulptur. Den gamla altartavlan hängs på södra väggen. Korfönstret med glasmålning anskaffas. Orgeln ersätts med ett orgelharmonium. Troligen byggs sakristian till, och vapenhuset byggs om.	LL UM
1935	Klockstapeln målas.	graf
1937	När bruket tas över av Kooperativa Förbundet ingår brukskyrkan i köpet.	TT
1944-45	Kooperativa förbundets arkitektkontor ritat ett förslag till att öppna altarringen, som dock inte genomförs.	UM
1945	Kyrkan genomgår en omfattande invändig modernisering. Tak och väggar kläs med porös träfiberskiva "Karlit" från Karlholms Bruk. Vatten och avlopp införs i sakristian.	LL
1945	Fönstrens ytterbågar får excenterlås av förnicklat järn, 1896 års innanfönster bibehålls.	
1945	Det De Geerska släktvapnet tas ned, förvaras sedan i gamla brukskontoret.	UM
1945-50	Kristusskulpturen ersätts med ett litet krucifix.	HM
1950-90	Altarringens mittparti tas bort, oklart när.	
1953	Uppmättningsritningar görs av klockstapeln.	UM
1958	Klockstapeln målas.	graf
1973-	Klockstapelns elektriska ringanläggning införs eller byts ut.	
1980	Klockstapeln helrenoveras.	graf
1981	Brukskapellet överlämnas formellt till Västlands församling, av Karlholms bruks AB.	LL
1988	Tillstånd ges till nytt skrudskåp.	UM
1989-90	Invändig renovering med medverkan av konservator. De fem främsta bänkraderna tas bort, några ersätts med lösa stolar. Det mörkfernissade golvet slipas och lackas ljusst. Inredningens ursprungliga ekådrade inredning underhålls. Altarpopsatsen renoveras.	UM
1989-90	Utvändig renovering av kyrkan, med medverkan av konservator. Befintlig plastfärg tas bort, ommålning görs med linoljefärg i 1896 års kulörer. Taket borstas och tjäras.	UM
1990	Klockstapeln repareras nedtill mot norr: syllen ersätts med betong, stolpvirke och panel byts ut.	graf
1990	Klockstapeln: ommålning av fasad, borstning och tjärning av tak.	UM
2002	Besiktning görs angående inrättande av RWC i sakristian.	UM
2003-04	Spåntaken på kyrkan och klockstapeln tjäras.	NS
ca 2005	Ett par bänkar tas bort längst bak, för att få plats för bl a klädhängare.	NS